

ULJANA DONÁTOVÁ
Taková ženská
jako já

motto

Taková ženská jako já

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Uljana Donátová
Taková ženská jako já – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

ULJANA DONÁTOVÁ

**Taková ženská
jako já**

Praha 2018

Evelína

Jmenuji se Evelína. Je mi padesát, žena v domácnosti, manžel investiční bankéř. Úspěšný investiční bankéř. Mám krásný dům, dvě dospělé děti – Evelínu mladší a Pavla. V manželově rodině se vždycky prosazovalo dědičné pojmenování. Manžel se jmenuje Alexandr. Tchyně s tchánem byli velcí rusofilové. Tchyně s oblibou recitovala Taťanin milostný dopis Oněginovi a všem vyprávěla, že její syn se jmenuje po Puškinovi. Říkala mu něžně Sašenko. Poté, co se po týdnu ve škole vracel opakovaně s monoklem, učinil Sašenka první životní protirodičovskou vzpouru. Oznamoval matce, že odted' se jmenuje Alex.

Když se naše dcera narodila, všichni nad ní cukrovali: naše maličká Evelínka. Bylo mi z toho mdlo. Začala jsem jí říkat Lina. Když se pak po jednom z četných usmiřovacích období, která pravidelně nastávala po čase manželových nevěř, narodil syn, byl můj muž natolik pokorný, že nebyl problém ho přesvědčit, že nechci ve své domácnosti malého Alexe, natož Sášenku a vůbec už nikdy nechci vidět jeho matku, jak v našem obýváku dramaticky lomí rukama a vykřikuje: „Ja k vam pišů, čevó že boleje...“ A tak se syn jmenuje po mém otci – Pavel.

Za Alexe jsem se vdala poměrně mladá. Lina se mi narodila už v prvním ročníku na vysoké. Proti naší svatbě byli všichni – moji rodiče i jeho rodiče se poprvé a naposle-

dy na něčem shodli. Kamarádi nám dávali dva roky. Alex studoval vysokou ekonomickou a jeho otec jako ředitel významného podniku už měl pro něj nejen místo, pro jiné uchazeče nedostupné, ale taky vysněnou kariéru. Alex své rodiče uctíval. Dodnes obdivuji, kolik odvahy musel sebrat, aby si mě vzal. Jeho druhá protirodičovská vzpoura. Byla jsem ve čtvrtém měsíci. Alexovi rodiče mě nesnášeli, ale přesto nám jeho otec sehnal podnikový byt, na jaký běžní zaměstnanci čekali deset let. My jsme ho dostali za deset měsíců, a to Alex ještě ani nebyl u nich zaměstnán. V dobách socialistické rovnosti kouzlo rovnějších.

„Aby mohl Sašenka v klidu studovat a dítě ho nerušilo,“ řekla mi Alexova matka, která odmítala jeho jmennou vzpouru již od první třídy přijmout. To, že jsem taky studovala, bylo jaksi vedlejší. Absolvovala jsem s Linou filozofickou fakultu a tchán s tchyní si toho ani nevšimli. Když jsem jim poslala pozvánku na promoci, řekli: „Vida, ty už jsi hotová!“ Jako bych právě dokončila úklid v kuchyni...

Moji rodiče mi na promoci taky nebyli. Máma se styděla před Krausovými, protože naši nám nemohli dát ani byt, ani přispět na auto. Kdyby došlo na společný oběd, rodiče by asi neměli na zaplacení. Alexův otec měl neodkladnou poradou. Tchyně byla objednána ke kadeřníkovi. Na promoci jsem měla jenom manžela a Linu, nastrojenou v krásných šatičkách. Měla svůj zlobící den. K snídani splácala párek a želé bonbony, které Lina milovala a které jí pravidelně přinášela Alexova matka s poučením, že si může vzít jen jeden, aby se jí nekazily zuby. Jak na to asi mohlo čtyřleté dítě reagovat? Bonbony jsem jí sebrala, ale ona je vždycky nějakým záhadným způsobem našla.

Lina měla zvláštní schopnost – pokaždé, když mě čekalo něco důležitého, onemocněla. Před mými zkouškami dostávala jako na povel spalničky, plané neštovice, angínu.

„Mělas tu školu přerušit,“ řekla mi tchyně, když jsem ji poprvé a naposledy ve stavu největší nouze, kdy selhala moje máma a všechny kamarádky, zavolala na pomoc. „Promiň, ale jsem objednána na pedikúru.“

Vzala jsem tehdy Linu plnou pupínků do kočárku. Krátce po skončení zkouškového období propukla v našem ročníku epidemie zarděnek, nad níž univerzitní zdravotnické zařízení nechápavě kroutilo hlavou.

V den mé promoce už měla Lina všechny dětské nemoci za sebou. Tak si přetláskala žaludek. Než jsem odpromovala, pozvracela si šaty a můj muž na mě přes aulu zuřivě gestikuloval, co jako že má dělat. Víc mu ovšem vadilo, že mu poblila mokasíny, které mu dovezla jeho matinka z Drážďan. Na záchodě jsem umyla Lině pusy, vyprala sukni a vysušila dítě i oblečení sušákem na ruce.

„Mami, tady to smldí,“ stěžovala si.

Alex si mezitím na pánské toaletě zlostně drhnul mokasíny.

„Promiň, musím ještě něco zařídit, přijdu večer,“ políbil mě na dvoře Karolina a nechal mě tam stát s fňukajícím dítětem a tubusem, v němž bylo srolované, že jsem absolvovala obor němčina-norština na filozofické fakultě. Norsky neumím ani slovo.

Šla jsem se vzpouzející se Linou a mokrými svátečními šaty (já jsem se pod sušák při nejlepší vůli nevešla) na tramvaj a doma udělala polívku z pytlíku. Písmenkovou, kterou

měla Lina nejradši. Prstíčky hrabala v chladnoucím talíři a hledala písmenko L, které se naučila, protože jím začínalo její jméno, a já si tajně utírala slzy utěrkou na nádobí.

„Lina, Lina, ako zádna iná...“ pobrukovala spokojeně. Alex přišel pozdě a divně voněl.

Alex vystudoval ekonomii a po jeho promoci tchyně uspořádala hostinu v jedné z mála tehdejších pražských luxusních restaurací ve Slovanském domě. Hosty byla řada známých jeho otce. Většinu jsem neznala. Moje rodiče nikdo nepozval. Máma by se stejně styděla přijít.

„Prý jste vystudovala němčinu?“ zeptal se mne jeden z těch přátel Alexova otce, které jsem neznala.

„Potřebovali bychom v podniku někoho, kdo ovládá jazyk, začínáme obchodovat s Němci, slibně se to rozjíždí.“ Tchyně po mně metala zlostné pohledy.

Byla to moje první a poslední práce. Alex nastoupil do podniku, jemuž řediteloval jeho otec. Představa, že bude celý život pod jeho kontrolou, pro něj nicméně byla nesnesitelná. Doma se kvůli tomu vztekal, ale každé ráno poslušně klusal do kanceláře. Utrhoval se na mě, že jsem se taky nemusela hned hnát do práce, když on vydělává, křičel na Linu, která kňučela, že nechce do školky, ať si okamžitě, ale okamžitě obuje ty blbý boty. Pak mu nabídli místo v bance. Neváhal ani minutu. Byla to jeho třetí protirodičovská vzpoura. Krausovi s ním několik měsíců nemluvili. Nakonec přišli po mých opakovaných prosbách, o nichž se Alex nesměl dozvědět, na Lininy narozeniny.

„Vida, jaká jsi velká holka, Lín,“ řekla tchyně profesorsky, jako by vnučka byla nějaká ryba. „A toho dortu sněž

jen jeden kousek, aby se ti nezkazily zuby.“ Lina se přecpala dortem a dostala průjem ze šlehačky.

Když přišla revoluce, tchán podnik zprivatizoval. Vlastně se skoro nic nezměnilo, jenom číslo bankovního účtu. Alex pomohl otci získat úvěr na koupi podniku a rodinné vztahy byly napraveny.

Můj muž byl úspěšný. Je třeba zdůraznit, že můj muž je úspěšný ve všem, co dělá. Když jsem čekala Pavla, přesvědčil mě, abych odešla z práce. Než jsem Pavlíka porodila a odkojila, stal se tak úspěšným, že jsem neměla důvod se do práce vracet. Stala jsem se svým dítětem matkou na plný úvazek. Můj muž se o nás postaral. Vždycky se postaral. A já se starala o naše děti.

Tak to je v kostce můj život. A proč to všechno vyprávím? Mám teď malý problém. Umírám.

Lina

Za mámou chodím do nemocnice vždycky dopoledne. Domluvili jsme se tak s tátou. Já dopoledne, on navečer. Původně řekl, že bude chodit už odpoledne, ale to jsem mu nevěřila ani omylem. Tátovi vůbec nesmíte moc věřit. Je to asi tím, co dělá. Je velmi přesvědčivý, ale ne všechno, co říká, je pravda. Je to spíš upravená pravda. A možná tam ani té pravdy moc není. Tak, jak se to jemu hodí. Problém je, že on těm svým verzím věří. Ve chvíli, kdy vám slibuje, že vás brzy vezme do Disneylandu, je opravdu přesvědčený, že to udělá. Potíž je v tom, že vám je deset, je to váš táta a vy mu věříte. A v patnácti pochopíte, že vás do Disneylandu nikdy nevezme, a nenávidíte ho. A ve dvaceti už jste schopni o tom i žertovat, protože je to váš táta a vy ho milujete.

Máma je jiná. Co řekla, vždycky platilo. Nikdy nás s bráchou nepodvedla. Byla doma pro nás. Když jsme šli do školy, když mě vodila na gymnastiku a bráchu na tenis, když nás nutila, abychom pořádně drželi teploměr, i když utírala záchod po přehnané konzumaci laciného vína na prvním mejdanu. Je fakt, že táta tohle všechno umožnil. Aby tam máma mohla být pro nás. Ale myslím, že to dělal hlavně proto, aby tam on mohl nebýt. Platil drahé kroužky, jazykové stáže, luxusní dovolené, lyžařské kurzy, na které jsme jezdili s mámou, a on mohl nebýt.

Když máma onemocněla, sehnal táta nejlepší doktory, platil dlouhé týdny nadstandardy v nemocnicích, dával sponzorské dary různým lékařským pracovištím. Aby pak mohl nebýt. To já jsem vozila mámu na chemoterapii a s naší hospodyní Nadiou měnila povlečení, převlékala ji a myla, protože máma odmítala ošetřovatelku a pleny pro ni byly ztrátou důstojnosti.

„Nechci, aby mně někdo cizí utíral zadek,“ řekla mi s pláčem. „Chápeš, jak je to ponižující?“

Nemohla jsem to dovolit. Nemohla jsem ji vystavit tomu vnitřnímu ponížení. Požádala jsem v kanceláři o poloviční úvazek. Jsem právnička. Můj šéf je přítelem mého otce. Samozřejmě souhlasil, že mé případy převezmou kolegové a já budu z domova pro ně naopak dělat přípravné rešerše. Kdo by si chtěl taky tátu rozházet.

„Tu část platu, o kterou přijdeš, ti pochopitelně refunduju,“ řekl táta. Žádný děkuju, žádný pomůžu ti. Táta refunduje.

„Linuško, bude to hnusný. Pude to ze mě všema dírama, co mám...“

„Nesmíš se tolik dívat na filmy, mami,“ rozzlobila jsem se a sebrala jí dévédéčko s komedií *Než si pro nás přijde*, kde Morgan Freeman a Jack Nicholson hrají chlápky s rakovinou. Moje máma miluje filmy. Zná snad každého herce.

Táta kouká na filmy náhodně. Herce rozlišuje na černochy a bělochy. Když jsme se tu a tam sešli všichni u televize, táta se pravidelně po chvilce zeptal: „To je známej herec?“

„To je Colin Firth.“

„A kde jsem ho viděl?“

Máma musela okamžitě vypálit film s Colinem Firthem. Ale takový, který táta mohl vidět. Většinou to dala.

„Vidíš, jak dobře mě znáš,“ šklebil se táta a líbnul mámu do vlasů. Milovala jsem, když se spolu smáli.

Brácha se o filmy a herce nezajímal vůbec. Zato znal nazpaměť všechny vítěze Wimbledonu od roku 1950, věděl, na kolik milimetrů se stříhá trávník na centrkurtu a kolik tun jahod se sní během jednoho ročníku. Máma ho dostala jen jednou, když náhodou zahlédl v televizi opakování seriálu *Správná Susan*.

„To je známá herečka?“ opičil se po tátovi.

„Brooke Shields.“

„A odkud ji znám?“ smál se Pavel, jak mámu doběhnul.

„Byla to manželka Andreho Agassiho,“ utřela ho máma.

Myslím, že máma viděla víc filmů než kdejaký kritik. A taky dost těch o rakovině.

Bylo to hnusný. Nejhorší bylo, jak máma hubla. Její sexy tvary kostnatěly. Sebrala jsem jí taky dévédéčko *Cena za něžnost*, kde Debra Winger umírá na rakovinu.

„Vždycky jsem si chtěla vyzkoušet dělat to jako lehká holka. Teď jsem lehká. Jenom už nemám vhodnej prostor na píchání!“ smála se máma dvojsmyslně chraplákem, který ještě víc zhrubnul, a ukazovala mi předloktí rozbodaná od kanyl z kapaček. Ale pořád byla krásná. Nikdy si neodpustila cigaretu. Sotva ji odvázáli z jipky, hned letěla na balkon, kde si zapálila.

Máma na veřejnosti mluvila strašně slušně. Spolu jsme tajně klely jako dlaždičky, dělaly dvojsmyslné vtipy. Muži

v rodině to nesnášeli. Přestěhovala jsem se zpátky k rodičům do svého dívčího pokoje. Když mámě diagnostikovali rakovinu, byl bratr na studentské výměně v Anglii. Zakázala, abychom mu o její nemoci řekli. Každý týden jsme mu po Skypu vyprávěli banality o tom, co děláme, co je v Praze nového a jaké je počasí. Máma s ním mluvila jenom po telefonu.

„Víš, že tyhle moderní nesmysly nesnáším, neuměla bych to ani nastavit,“ řekla Pavlovi a on to pohodlně spolkl. Prostě proto, že to byla máma. Protože to nechtěl vědět.

Třetí chemoterapie první série byla nejhorší. Šla jsem si koupit pár jogurtů, a když jsem se vrátila, našla jsem mámu ležet na zemi u vchodu na terasu v pomočeném pyžamu.

„Co se stalo, mami, kde je Nadia?“

„Nic se nestalo, Nadia už odešla a já se jenom nedokážu zvednout – a tohle,“ ukázala na mokrou skvrnu, „jsem prostě nestihla.“

„Ty jsi šla kouřit?“

„Jenom jedno cigáro...“

„Mami, právě ses vrátila z chemoterapie...“

„No vidíš, mám v sobě tolik protilátek, že mi pár šluků neuškodí.“

Když jsem jí pomohla převléknout se, pohladila mě po vlasech.

„Linuško, myslím, že tohle si nezasloužíš. Byla jsem sobecká. A taky jsem netušila, jak moc mi bude blbě. Neměla bys to snášet. Řekni tátovi, ať najme tu pečovatelku.“

Chtělo se mi brečet.

„Mami, tak tohle ne. Řekla jsem, že to s tebou zvládnou, tak to zvládnou!“

„Proboha, Lino, s tímhle přístupem nikdy nebudeš mít pořádného chlapa!“

„Co to s tím má společného, mami?“

„Všechno zvládnou, všechno zvládnou... Chlapi se takových ženských bojů. Jenom proboha nebud' emancipovaná, to už dneska není cool.“

„Mami, já nechci, abys mě poučovala o vztazích, jenom ti chci říct, že nepotřebujeme žádnou ošetřovatelku.“

„Tak dobře, ty moje statečná holko, řekneme tátovi, pokud se někdy objeví doma, ať vezme nějakou paní na výpomoc. Aby tě mohla střídat.“

Chvilí jsem váhala, abych nedala najevo, jak moc se mi ulevilo.

„Souhlas, ale já to nepotřebuju.“

„Vím, že to nepotřebuješ, ale doufám, že ona mi dovolí kouřit,“ zasmála se máma svým chraplákem.

Evelína

Když mi diagnostikovali rakovinu, nebylo mi ani padesát. Začalo to nenápadnou únavou. Pokračovalo větší únavou, špatnými výsledky krevních testů, pak mi sebrali vaječníky a pro jistotu vzali i všechno kolem. Můj vyděšený manžel rozséval peníze po všech dostupných nemocnicích, jen abych měla tu nejlepší péči. Dávali mi ty nejnovější léky, tu nejšetrnější chemoterapii, pokud je ovšem na tom, že do vás napumpují koktejl chemikálií, vůbec něco šetrného.

Lina byla celou dobu se mnou. Vylučovala jsem tekutiny všemi otvory v těle a ona je trpělivě uklízela, zatvrzelá dostát slibu, který jsem si na ní vynutila.

První kontrola po té devastující eskapádě dopadla na výbornou. Před nemocnicí jsem potkala svého operátéra.

„Co tu proboha děláte?“

„Jdu na kontrolu.“

„Měla jste být mrtvá,“ smál se a prohlížel si moje prsa. V nich jsem žádnou rakovinu neměla.

„Myslím, že jsme to zvládli,“ jásal můj ošetřující lékař.

Při druhé kontrole byl obezřetnější.

„Není to úplně tak, jak jsem si představoval, ale nebudeme panikařit,“ řekl a změnil mi medikaci.

Při třetí kontrole byl skleslý. Bylo jasné, že jsme to nezvládli.

„Najdeme jiného lékaře,“ rozhodl můj muž. Věnoval

sponzorský dar novému modernímu lékařskému pracovišti, kde mě znovu vyšetřili.

„Další chemoterapie by byla asi zbytečná,“ sdělili mi.

Zaradovala jsem se, že už nebude žádné píchání do rozbolavělých žil, žádné nevolnosti, žádné nehody na toaletě. Do chvíle, než jsem si uvědomila, že metastázy zasáhly další orgány.

Tak jsem tady. Terminální stadium tomu říkají. Lina před chvílí odešla.

„Měla byste si odpočinout,“ říká mladá sestřička a uhlazuje mi polštář.

Co je to zase za nesmysl? Proč bych měla odpočívat? Abych umřela odpočatá? Tak jsem se krásně prospala, to se mi to bude umírat. Pěkně čerstvá, osvěžená spánkem. Asi jsem přece jen usnula, protože hodiny na stěně se posunuly. Za chvíli přijde můj manžel.

Alex byl mužem mého života. Je mužem mého života. A vždycky bude. Byli jsme spolu skoro pětadvacet let. Z toho mě čtyřadvacet let podváděl. Celou dobu jsme se milovali. On mě, já jeho. Jenže měl ty svoje záskoky. Roky podivných večerních porad, víkendových brifinků a mimořádných kontrolních akcí v bance. Nejprve to byly spolužačky z fakulty, maskované jako večerní konzultace.

„Profesor celý den přednáší, tak má čas až večer, to se snad dá pochopit,“ tvrdil mi s vážnou tváří. Lhal tak lehce, jako dýchal.

Následovaly holky z banky.

„Přijede vedení z Německa, musím s nimi na večeri, to se snad dá pochopit.“

Pak nastoupily sekretářky kolegů, sekretářky z jiných peněžních ústavů, s nimiž spolupracoval.

„O víkendu bude velká sportovní soutěž mezi bankovními domy, jsem s klukama v jednom týmu, to se snad dá pochopit.“

Jednou to byla také zdravotní sestřička z pediatrie, když jsem ho neuváženě poprosila, aby šel s Linou na očkování proti tetanu.

„Jed' s dětmi na ty hory sama, není mi dobře, to se snad dá pochopit!“

Zpočátku jsem byla zoufalá. Když mě tehdy po mojí promoci nechal odejít s Linou samotnou s tím, že musí něco zařídit, věděla jsem poprvé, že někoho má a jde za ní. Ne, že by to bylo poprvé, ale prvně jsem to na beton věděla. Lina doma hledala písmenka v polívce a já brečela. Jak roky ubíhaly, brečela jsem míň. Kdykoliv se s někým začal zaplétat, poznala jsem to, tak jako poznáte, že druhý den dostanete menstruaci. Jeho milenky jsem nikdy neviděla. Nikdy jsem je nechtěla vidět. Kromě té sestřičky na pediatrii, pochopitelně. Proto, že můj muž párkrát přeříznul pomocnou sílu, přece nebudu měnit dobrého dětského lékaře!

Johana byla výjimkou. Jako novinářka přišla napsat článek o tom, jak se banka mého muže po revoluci proměňuje v nový demokratický peněžní ústav. Z Alexe se stával dynamický manažer a ona se právě rozváděla. Takovou si Alex nemohl nechat ujít. Tentokrát to bylo jiné než s těmi předchozími. Nepoznala jsem to. Jejich vztah trval skoro rok, než jsem na to přišla. S těmi ostatními to takhle dlouho nikdy nevydrželo. Tehdy jsem taky začala kouřit. A začalo